

ΙΕΡΑ ΜΗΤΡΟΠΟΛΙΣ ΔΗΜΗΤΡΙΑΔΟΣ
Αγίων Αποστόλων Πέτρου και Παύλου (29 Ιουνίου)

Ο Απόστολος Παύλος στην Αθήνα

Η σημερινή εορτή του Αποστόλου των εθνών Παύλου, αδελφοί μου, μας μεταφέρει στην περιώνυμη πόλη των Αθηνών των αρχών του 1^{ου} αιώνας, στο σταυροδρόμι του πολιτιστικού μεγαλείου και της θρησκευτικής αναζήτησης, στην πόλη που έμεινε στην ιστορία ως η κοιτίδα της κατ' άνθρωπον σοφίας και της διαρκούς ψηλάφησης του Θείου. Σ' αυτή την πόλη βρίσκεται ο Απόστολος Παύλος, αναλαμβάνοντας τη δύσκολη, αλλά και προκλητική αποστολή, να μεταφέρει το μήνυμα του Ευαγγελίου στην καρδιά της Ελληνικής ορθολογιστικής φιλοσοφίας.

Ο Παύλος, περιδιαβαίνοντας την πανέμορφη Αθήνα, ένωσε ένα αδιόρατο συναίσθημα δυσφορίας, καθώς έβλεπε και αντιμετώπιζε την ειδωλοποίηση των πάντων. Δεν έχανε, όμως, την ευκαιρία να συζητεί με τους Ιουδαίους, τους Στωικούς και τους Επικούρειους οι οποίοι ειρωνευόντουσαν το λόγο του και μιλούσαν για τα υπ' αυτού εισαγόμενα καινά δαιμόνια. Παρόλα αυτά, όμως, επειδή επρόκειτο για ανθρώπους με πνευματικές ανησυχίες και με συνεχή διάθεση μαθητείας, δε δίστασαν να τον ανεβάσουν στον Άρειο Πάγο, προκειμένου ν' ακούσουν τη νέα διδασκαλία. Και ο Παύλος βρήκε την ευκαιρία να εκφωνήσει τη σημαντικότερη, ίσως, ομιλία του, που έγινε αφορμή να σπαρεί ο λόγος του Θεού στην καρδιά της Αθήνας και να δημιουργηθεί η πρώτη μαγιά, χάριν της οποίας το μήνυμα του Ευαγγελίου κατακυριεύσε τα πάντα, ανέδειξε και καταξίωσε το Ελληνικό πνεύμα και θεμελίωσε το Ευρωπαϊκό. Το γεγονός μας οδηγεί σε τρεις σημαντικές επισημάνσεις:

Η πρώτη επισήμανση έχει να κάνει με το ότι η Αθήνα την εποχή εκείνη είχε έντονο το στοιχείο της θρησκευτικότητας, το οποίο είναι έμφυτο και άρρηκτα συνδεδεμένο με την ανθρώπινη φύση. Ήταν τόσο ανεπτυγμένο, μάλιστα, ώστε οι Αθηναίοι πρώτιστο σημείο αναφοράς και ενδιαφέροντος είχαν την αναζήτηση του Θείου, παραγκωνίζοντας σε δεύτερη μοίρα τις βιοτικές ανάγκες της καθημερινότητάς τους. Δεν είναι, λοιπόν, περίεργη αυτή η στενή και ξεχωριστή σχέση των Ελλήνων με το Θεό στην ιστορική τους διαδρομή. Αυτή η σχέση έμεινε αδιασάλευτη, άσχετα αν πολλοί στο χρόνο θέλησαν να την πλήξουν και να την προσβάλουν. Έμεινε γνήσια και παραδοσιακή, εμπνέοντας όλο το Ελληνικό οικοδόμημα. Έχει τις ρίζες της στην αρχαιότητα κι έχει γίνει, πλέον, ο φυσικός και ουσιαστικός τρόπος ζωής για τους Έλληνες.

Η δεύτερη επισήμανση σχετίζεται με το γεγονός ότι ο Παύλος δε χάνει την ευκαιρία να τονίσει και να εκθειάσει τη θρησκευτικότητα των Αθηναίων, ονομάζοντάς τους *κατά πάντα δεισιδαιμονεστέρους*¹,

¹ Πράξ. 17,22

δηλ. ανθρώπους ιδιαίτερα ευσεβείς θρησκευτικά. Αυτή η έντονη θρησκευτικότητα τους, όμως, είχε πολλά κενά κι ερωτηματικά, φαινόταν ότι δε μπορούσε να ικανοποιήσει, πλέον, το ανήσυχο πνεύμα τους. Κι αυτό αποδεικνύεται από την ύπαρξη του βωμού προς τον Άγνωστο Θεό προς τον οποίο προσέβλεπαν, χωρίς, όμως, να γνωρίζουν ποιος είναι. Αυτού του Αγνώστου Θεού προδρομικοί κήρυκες υπήρξαν ο Σωκράτης, ο Πλάτων, ο Αριστοτέλης και οι μαθητές τους, οι οποίοι άνοιξαν το δρόμο για την αποκάλυψη της αλήθειας, αποκάλυψαν την κενότητα της ειδωλολατρίας κι έδωσαν την ευκαιρία στον Παύλο να βρει πρόσφορο έδαφος και να φανερώσει πως αυτός ο Άγνωστος Θεός δεν ήταν άλλος από τον Θεάνθρωπο Ιησού Χριστό. Ο Παύλος, τελικά, υπήρξε ο Αρχιερέυς ο τέλεσας το μέγα, υπέρλογο και υπερκόσμιο μυστήριο της σύζευξης και διαχρονικής ένωσης του Ελληνικού πνεύματος με τη Χριστιανική πίστη, χάρη στην οποία ο Ελληνισμός στην ιστορική του πορεία γνώρισε και γνωρίζει την πνευματική του δόξα και καταξίωση.

Η τρίτη επισήμανση σχετίζεται με το γεγονός ότι, κηρύσσοντας Ιησού Χριστό ο Παύλος στον Άρειο Πάγο, ουσιαστικά έθετε τις βάσεις για την πνευματική αναγέννηση της Ευρώπης, δημιουργούσε το υπόβαθρο πάνω στο οποίο στηρίχθηκε κι εξελίχθηκε το ελεύθερο και δημοκρατικό Ευρωπαϊκό οικοδόμημα. Προσέφερε ήθος, πίστη, πολιτισμό και πνευματική συνέχεια στην Ευρώπη, στοιχεία τα οποία οι ηγέτες της σήμερα είναι εγκληματικό ν' αγνοούν και να παραθεωρούν. Η περιφρόνηση αυτών των αληθειών θίγει στην ουσία της την ιστορική αλήθεια, δημιουργεί σαθρές και επιπόλαιες κοινοτικές σχέσεις και δημιουργεί προϋποθέσεις γι' αποκλεισμούς και διακρίσεις, την στιγμή κατά την οποία το Χριστιανικό υπόβαθρο της Ευρώπης διασφαλίζει και κατοχυρώνει τα δικαιώματα, την ελευθερία, την ανεξιθρησκία, την ισοτιμία των σημερινών αλλά και των υποψηφίων μελών της.

Αποδέκτες του κηρύγματος του Παύλου ήταν οι Αθηναίοι εκείνης της εποχής αλλά και οι Ευρωπαίοι όλων των εποχών και κυρίως του σήμερα. Οι Ευρωπαίοι που δε τολμούν, διστάζουν ή και αδυνατούν να πουν την αλήθεια, έχοντας εγκλωβιστεί στα δεσμά των πανίσχυρων εσωτερικών κι εξωτερικών επιρροών, που επιδιώκουν τη δημιουργία μιας Ευρώπης αναισθητής πνευματικά, χωρίς αντισώματα απέναντι στους ιούς του κέρδους και της παγκοσμιοποίησης. Η αλήθεια, όμως, είναι σαφής και αδιαπραγμάτευτη και αλίμονο σ' εκείνους που την αγνοούν, γιατί στερούν από τη μεγάλη μας Ευρωπαϊκή οικογένεια τα στοιχεία της αυτοεκτίμησης και του αυτοσεβασμού, χωρίς τα οποία το μέλλον της διαγράφεται ζοφερό και αβέβαιο. ΑΜΗΝ.

Αρχιμ. Ε.Ο.